

تحلیل محتوای کمی فصلنامه تخصصی نگین ایران شماره‌های ۱ تا ۵۰

مرتضی شهریاری*

<p>باتوجه به نقش و اهمیتی که نشریات تخصصی دفاع مقدس در ترویج فرهنگ و ثبت تاریخ دفاع مقدس دارند، لازم است به‌طور دقیق مورد ارزیابی علمی قرار گیرند؛ زیرا فقط با ارزیابی می‌توان عملکرد این نشریات را سنجید و درباره آنها داوری صحیح انجام داد و سپس به دست‌اندرکاران این نشریات در ارتقای کیفی و محتوایی آن یاری رساند.</p> <p>در این پژوهش، مطالب مندرج در ۵۰ شماره فصلنامه نگین ایران (فصلنامه تخصصی جنگ عراق و ایران) از نظر تعداد، نوع و موضوع مطلب، تعداد مطالب مرتبط با عملیات‌ها، یگان‌ها، رسته‌ها؛ تعداد مطالب مرتبط با فرماندهان شهید، نویسندگان و تعداد مطالب ارائه‌شده از سوی آنها و نیز منابع و مآخذ مورد استفاده نویسندگان مورد بررسی قرار گرفته است. روش پژوهش، تحلیل محتوا می‌باشد و جامعه پژوهش شامل ۶۶۲ عنوان مطلب در ۵۰ شماره (۱ تا ۵۰) فصلنامه نگین ایران است.</p> <p>واژگان کلیدی: تحلیل محتوا، فصلنامه نگین ایران، فصلنامه تخصصی جنگ، نمایه مقالات.</p>	چکیده		

مقدمه و طرح مسئله

تعصبات و اظهارنظرهای شخصی پژوهشگر دور می‌باشد و از این نظر اهمیت دارد. در مواردی مشاهده شده است که در سطح جامعه، درباره یک موضوع، یک شخصیت یا یک متن داوری‌هایی صورت گرفته، اما زمانی که این موضوعات، شخصیت‌ها و متون، به‌صورت علمی مورد سنجش قرار گرفته و تحلیل شده‌اند، نتیجه‌ای غیراز داوری‌های رایج در جامعه به دست آمده است.

تحلیل محتوا، یکی از روش‌های تحلیل و آنالیز پیام‌های ارتباطی است که در پژوهش‌های علوم گوناگون به‌خصوص علوم ارتباطات اجتماعی انجام می‌شود. در این روش، پژوهشگر می‌کوشد با مطالعه متون مورد نظر، داده‌هایی را به‌صورت آماری تحلیل کند. تحلیل محتوا به‌دلیل آماری و قابل‌شمارش بودن، از

* دانشجوی کارشناسی ارشد علوم ارتباطات اجتماعی

سال چهاردهم □ شماره پنجاه و چهارم □ پاییز ۱۳۹۴

- تحلیل و بررسی اسنادی و محتوایی، روش معمول در ارزیابی نشریات؛ به‌ویژه مجلات تخصصی و پژوهشی است. سنجش آماری مقوله‌هایی از متون مورد نظر همچون تعیین نویسندگان فعال‌تر، تعیین میزان مقالات ازلحاظ تألیفی یا ترجمه‌بودن، تعیین نوع و موضوع مطلب و...، به سیاست‌گذاران و مدیران نشریه کمک می‌کند تا با ارزیابی علمی و مستند مطالب نشریه، برنامه‌ریزی پژوهشی و راهبردی دقیق‌تری برای آینده نشریه داشته و ضمن تقویت نقاط قوت، به کاستی‌ها و نواقص موجود پی برده و آنها را برطرف کنند.
- باتوجه به نقش و اهمیتی که نشریات تخصصی دفاع مقدس در ترویج فرهنگ و ثبت تاریخ دفاع مقدس دارند، لازم است به‌طور دقیق مورد ارزیابی علمی قرار گیرند؛ زیرا فقط با ارزیابی می‌توان عملکرد این نشریات را سنجید و درباره آنها داوری صحیح انجام داد و سپس به دست‌اندرکاران این نشریات در ارتقای کیفی و محتوایی آن یاری رساند.
- در پژوهش حاضر، با هدف تحلیل آماری فصلنامه تخصصی نگین ایران (فصلنامه مطالعات جنگ عراق و ایران) مقوله‌هایی استخراج شده و از نظر آماری مورد ارزیابی قرار گرفته است.

جامعه آماری

جامعه آماری این پژوهش ۵۰ شماره از فصلنامه نگین ایران می‌باشد که از تابستان سال ۱۳۸۱ تا پاییز سال ۱۳۹۳، منتشر شده است.

سؤالات تحقیق

- صورت می‌باشد؟
۲. گرایش‌های موضوعی مطالب منتشرشده در فصلنامه نگین ایران چگونه است؟
 ۳. نویسندگان فصلنامه و میزان همکاری آنان چقدر است؟
 ۴. فراوانی مطالب منتشرشده درباره عملیات‌های دفاع مقدس به چه میزان است؟
 ۵. فراوانی مطالب منتشرشده درباره یگان‌های سپاه پاسداران انقلاب اسلامی چقدر است؟
 ۶. مطالب منتشرشده درباره فرماندهان شهید دفاع مقدس به چه میزان است؟
 ۷. فراوانی مطالب منتشرشده درخصوص رسته‌های نظامی و پشتیبانی چگونه است؟
 ۸. مصاحبه‌های منتشرشده در فصلنامه از چه افرادی است و فراوانی هرکدام به چه میزان است؟
 ۹. نویسندگان فصلنامه از چه منابع و مآخذی در نوشته‌های خود استفاده کرده‌اند؟
 ۱۰. میزان استقبال مخاطبین از هرکدام از مطالب فصلنامه در تارنمای این نشریه به چه میزان است؟
- #### مقوله‌های تحقیق
- مقوله‌هایی که برای این پژوهش در نظر گرفته شده است عبارت است از: نوع مطلب، موضوع مطلب، نویسندگان، منابع و ارجاعات نویسندگان.
- مقوله‌نوع مطلب دربرگیرنده ۹ زیرمقوله‌ی سرمقاله، مقاله تألیفی، مقاله ترجمه، گفت‌وگو و مصاحبه، گزارش، معرفی و نقد و بررسی، سخنرانی، سندپژوهی و اطلاع‌رسانی می‌باشد.
- مقوله موضوع مطلب شامل ۱۵ زیرمقوله رهبری و دفاع مقدس، مباحث پایه و نظری، مباحث نظامی جنگ، مباحث سیاسی و بین‌المللی، احزاب و

۱. فراوانی نوع مطلب در فصلنامه نگین ایران به چه

فصلنامه، از تابستان ۱۳۸۱ تا پاییز ۱۳۸۴، در دوره مدیریت وی منتشر شده است.

دومین مدیرمسئول فصلنامه، دکتر محمد کرمی راد است. وی از زمستان ۱۳۸۴ تا بهار ۱۳۸۶، این مسئولیت را برعهده داشته و شماره‌های پانزدهم تا بیستم فصلنامه در دوران مدیریت وی انتشار یافته است. کرمی راد در این دوره، مسئول مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس (صاحب امتیاز فصلنامه) نیز بوده است.

از تابستان ۱۳۸۶ تا تابستان ۱۳۸۹، شماره‌های بیست و یکم تا بیست و سوم فصلنامه نگین ایران با مدیریت دکتر حسین اردستانی منتشر شده است.

سردار سرلشکر پاسدار محمدعلی جعفری، چهارمین مدیرمسئول فصلنامه می‌باشد. شماره‌های ۲۴ تا ۳۹ فصلنامه از بهار ۱۳۸۷ تا زمستان ۱۳۹۰، در این دوره منتشر شده است.

پس از این دوره، مجدداً دکتر حسین اردستانی مدیرمسئول فصلنامه بوده و تا امروز، این مسئولیت به عهده ایشان می‌باشد.

سردبیر

مسئولیت سردبیری فصلنامه از شماره ۱ تا ۶ به عهده مجید مختاری، شماره‌های ۹ تا ۲۳ به عهده محمد درودیان و شماره‌های ۲۴ تا ۲۷ برعهده دکتر فرهاد درویشی بوده

گروه‌های سیاسی، مباحث حقوقی، مباحث فرهنگی و اجتماعی، مباحث اقتصادی، رژیم بعث و صدام، دولت‌ها و جنگ ایران و عراق، تاریخ‌نگاری جنگ و راویان، فرماندهان و شهیدان، پایان جنگ و قطعنامه ۵۹۸، بسیج و تاریخ شفاهی می‌باشد.

باتوجه به تخصصی بودن فصلنامه، زیرمقوله مباحث نظامی به چند زیرمقوله دیگر (عملیات‌ها، یگان‌ها و رسته‌ها) تقسیم‌بندی شده و هر کدام از آنها مورد تحلیل آماری قرار گرفته است.

شناسنامه فصلنامه نگین ایران

شماره اول فصلنامه نگین ایران تابستان سال ۱۳۸۱ منتشر شد. مدیرمسئول، سردبیر، دبیر تحریریه، هیئت تحریریه و مدیر اجرایی فصلنامه در ۱۲ سال گذشته، در ادامه ذکر شده‌اند و مخاطبان و خوانندگان نشریه پس از مطالعه و ارزیابی دوره‌های مختلف انتشار فصلنامه و بررسی گروه مدیریتی، اجرایی و پژوهشی فصلنامه و سپس مقایسه هر دوره با دوره‌های قبل و بعد می‌توانند توان علمی، اجرایی و مدیریتی هر دوره را ارزیابی کنند.

مدیرمسئول

محسن رخصت‌طلب اولین مدیرمسئول فصلنامه نگین ایران می‌باشد که شماره اول تا چهاردهم

ردیف	نام و نام خانوادگی	تعداد شماره	از شماره	تا شماره
۱	محسن رخصت‌طلب	۱۴	۱	۱۴
۲	دکتر محمد کرمی راد	۶	۱۵	۲۰
۳	سردار محمدعلی جعفری	۱۶	۲۴	۳۹
۴	دکتر حسین اردستانی	۱۴	۲۱	۲۳ ادامه دارد

مدیرمسئول

ردیف	نام و نام خانوادگی	تعداد شماره	از شماره	تا شماره
۱	مجید مختاری	۸	۱	۸
۲	محمد درودیان	۱۳	۹	۲۳
۳	دکتر فرهاد درویشی	۳	۲۴	۲۷
۴	دکتر حسین اردستانی	۱۷	۳۴	ادامه دارد

ردیف

علایی و سردار حمید اصلانی می‌باشند و در دوره‌های قبل شامل افراد مندرج در جدول زیر بوده‌اند:

مدیر اجرایی

مدیریت اجرایی فصلنامه از زمان انتشار تاکنون، ۶ دوره را پشت سر گذاشته است. شماره‌های ۱ تا ۱۲، سید مسعود موسوی، شماره ۱۳ تا ۱۶ روح الله محمدی و از شماره ۱۷ تا ۲۳، حسین مجیدی مدیر اجرایی فصلنامه بوده‌اند. از شماره ۲۴، مجدداً این مسئولیت به سید مسعود موسوی واگذار شد و تا شماره ۳۵، این مسئولیت را برعهده داشت. از شماره ۳۶ تا ۴۵، حسن درّی جایگزین موسوی در مدیریت

است. از شماره ۳۴ تاکنون، دکتر حسین اردستانی سردبیر فصلنامه بوده است. شماره‌های ۷ و ۸ و شماره‌های ۲۸ تا ۳۳ فصلنامه بدون سردبیر اداره شده است و معاون مدیرمسئول، عهده‌دار وظایف سردبیر بوده است.

دبیر و هیئت تحریریه

قدرت‌الله قربانی و محمود یزدانفام به ترتیب دبیر تحریریه در چهار شماره اول و چهار شماره دوم بوده‌اند. از شماره نهم، تحریریه دبیر نداشته و هیئت تحریریه تشکیل شده است. هم‌اکنون اعضای هیئت تحریریه فصلنامه نگین/ایران دکتر غلامعلی رشید، دکتر حسین

ردیف	نام و نام خانوادگی	تعداد شماره	از شماره	تا شماره
۱	دکتر غلامعلی رشید	۴۲	۹	ادامه دارد
۲	دکتر حسین علایی	۳۸	۲۸	۲۳ ادامه دارد
۳	سردار حمید اصلانی	۲۳	۲۸	ادامه دارد
۴	دکتر محمود یزدانفام	۲۲	۲۴	۴۵
۵	فرانک جمشیدی	۱۵	۹	۲۳
۶	جواد زمان‌زاده	۱۵	۹	۲۳
۷	علیرضا فرشچی	۱۵	۹	۲۳
۸	مجید نداف	۱۵	۹	۲۳
۹	محسن رخصت‌طلب	۹	۱۵	۲۳
۱۰	دکتر حسین اردستانی	۸	۲۴	۳۱
۱۱	علیرضا کمره‌ای	۷	۱۷	۲۳
۱۲	دکتر حسن رحیم‌پور ازغدی	۴	۲۴	۲۷
۱۳	دکتر فرهاد درویشی	۴	۲۴	۲۷
۱۴	مجید مختاری	۱	۴۶	۴۶

دبیر و هیئت تحریریه

ردیف	نام و نام خانوادگی	تعداد شماره	از شماره	تا شماره
۱	سید مسعود موسوی	۱۲	۱	۱۲
۲	روح الله محمدی	۳	۱۳	۱۶
۳	حسین مجیدی	۷	۱۷	۲۳
۴	سید مسعود موسوی	۱۲	۲۴	۳۵
۵	حسن درّی	۱۰	۳۶	۴۵
۶	محمدجواد اکبرپور بازرگانی	۵	۴۶	ادامه دارد

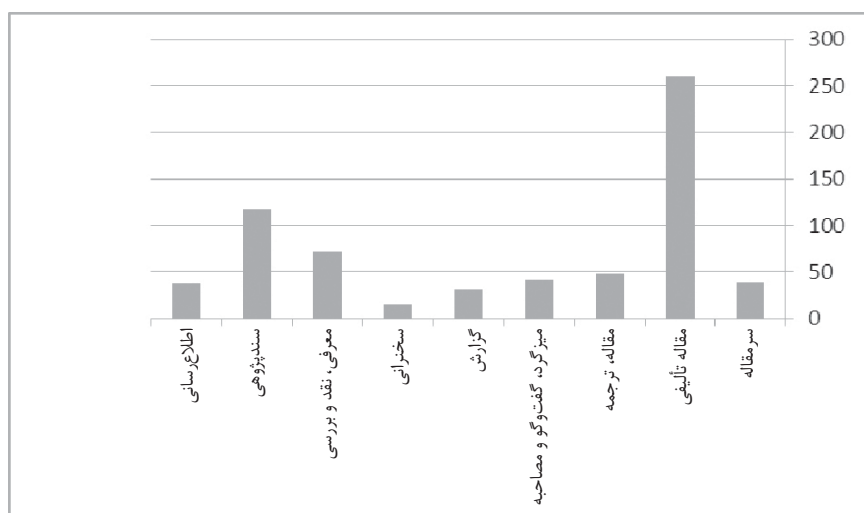
مدیر اجرایی

اجرائی شد و از شماره ۴۶ تاکنون، محمدجواد اکبرپور بازرگانی عهده‌دار این مسئولیت است. مقاله تألیفی، مقاله ترجمه، گفت‌وگو و مصاحبه، گزارش، معرفی و نقد و بررسی، سخنرانی، سند پژوهی و اطلاع‌رسانی دسته‌بندی کرد.

فراوانی "نوع مطلب" در فصلنامه نگین ایران
در ۵۰ شماره فصلنامه نگین ایران ۶۶۲ مطلب منتشر شده است. این مطالب را می‌توان به انواع سرمقاله،

ردیف	نوع مطلب	فراوانی	درصد فراوانی
۱	سرمقاله	۳۹	٪۵/۹
۲	مقاله تألیفی	۲۶۰	٪۳۹/۲
۳	مقاله ترجمه	۴۹	٪۷/۴
۴	میزگرد، گفت‌وگو و مصاحبه	۴۱	٪۶/۲
۵	گزارش	۳۲	٪۴/۸
۶	سخنرانی	۱۵	٪۲/۲
۷	معرفی، نقد و بررسی	۷۱	٪۱۰/۷
۸	سند پژوهی	۱۱۸	٪۱۷/۸
۹	اطلاع‌رسانی	۳۷	٪۵/۵

فراوانی "نوع مطلب" در فصلنامه نگین ایران

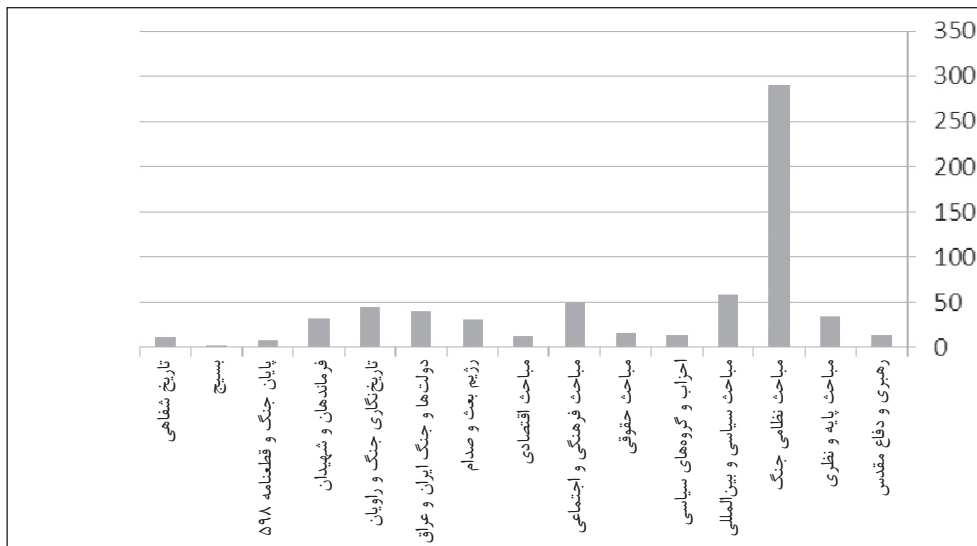

عنوان)، گزارش (۳۲ عنوان)، سخنرانی (۱۵ عنوان)، معرفی و نقد و بررسی (۷۱ عنوان) و سندپژوهی (۱۱۸ عنوان) و اطلاع رسانی (۳۷ عنوان). مقالات تألیفی در ۵۰ شماره فصلنامه، ۲۶۰ عنوان می‌باشد که با دربرگیری ۳۹/۲ درصد از کل مطالب فصلنامه، بیشترین نوع مطلب را به خود اختصاص داده است.

فراوانی "موضوع مطلب" در فصلنامه نگین ایران

مطالب و محتوای فصلنامه نگین ایران را می‌توان از نظر موضوعی به ۱۵ عنوان تقسیم‌بندی کرد. شاید برخی از موضوعات ذکر شده با یکدیگر هم‌پوشانی داشته باشد، اما به دلیل اهمیت موضوع از هم تفکیک شده‌اند؛ برای مثال، مطالب مرتبط با موضوع "پایان جنگ و قطعنامه ۵۹۸"

ردیف	موضوع مطلب	فراوانی	درصد فراوانی
۱	رهبری و دفاع مقدس	۱۴	۲۵/۰۱٪
۲	مباحث پایه و نظری	۳۵	۵۵/۰۲٪
۳	مباحث نظامی جنگ	۲۹۰	۴۳۵/۰۸٪
۴	مباحث سیاسی و بین‌المللی	۵۹	۸۵/۰۹٪
۵	احزاب و گروه‌های سیاسی	۱۴	۲۵/۰۱٪
۶	مباحث حقوقی	۱۶	۲۵/۰۴٪
۷	مباحث فرهنگی و اجتماعی	۵۰	۷۵/۰۵٪
۸	مباحث اقتصادی	۱۳	۱۵/۰۹٪
۹	رژیم بعث و صدام	۳۱	۴۵/۰۶٪
۱۰	دولت‌ها و جنگ ایران و عراق	۴۱	۶۵/۰۱٪
۱۱	تاریخ‌نگاری جنگ و روایان	۴۵	۶۵/۰۷٪
۱۲	فرماندهان و شهیدان	۳۲	۴۵/۰۸٪
۱۳	پایان جنگ و قطعنامه ۵۹۸	۸	۵/۰۲٪
۱۴	بسیج	۳	۰۵/۰۴٪
۱۵	تاریخ شفاهی	۱۱	۱۵/۰۶٪

دکتر غلامعلی رشید و دکتر حیدرعلی بلوچی
 ۱۳ عنوان؛ دکتر محمود یزدانفام و پریسا کریمی نیا ۱۲
 عنوان؛ دکتر حسین علایی، یعقوب نعمتی وروجنی،
 زهرا ناظری و رضا مؤمنزاده ۱۱ عنوان؛ امیر رزاقزاده،
 مجید مختاری و عبدالمجید حیدری ۹ عنوان؛ مهدی
 حاجی خداوردی خان، یدالله ایزدی و دکتر حسین یکتا
 ۸ عنوان؛ دکتر عبدالله قنبرلو، مجید نداف، علیرضا
 لطف‌الله زادگان و سعید سرمدی ۷ عنوان؛ دکتر
 محسن رضایی، دکتر فرهاد درویشی، سید مسعود
 موسوی، فرانک جمشیدی، صالح رضایی پیش‌رباط و
 مریم اسدی جعفری ۶ عنوان؛ مختار حسینی، علیرضا
 فرشچی و علیرضا کمره‌ای ۵ عنوان؛ نبی‌الله ابراهیمی،
 اکبر مهدی‌زاده، یحیی نیازی و داوود علمایی ۴ عنوان.
 پژوهشگرانی که با ارائه ۳ عنوان مطلب با فصلنامه
 همکاری داشته‌اند عبارت‌اند از: محسن رخصت طلب،
 حجت‌الله کریمی، سیدعبدالامیر نبوی، چمران بویه،
 مرتضی قاضی، دکتر محمدعلی قاسمی، خسرو
 شاه‌محمدی، مهدی انصاری، مرتضی شهریاری، مهدی
 ادیبی سده، محمد الهیاری فر، روح‌الله قادری کنگاوری،
 احسان حسینی‌نسب، سجاد نخعی و عسگر قهرمان‌پور.
 پژوهشگرانی که ۲ عنوان مطلب از آنها در
 فصلنامه منتشر شده است، شامل افراد زیر می‌باشند:
 علی شمخانی، دکتر سید یحیی (رحیم) صفوی،
 دکتر حسین ظریف‌منش، احمد کاظمی، هایم
 شمس، احمد گودرزبانی، مهدی رحمتی، دکتر
 داوود غرایق زندی، داوود ریاحی، شهید غلامرضا
 یزدانی، یعقوب زهدی، محمدصادق درویشی، احسان
 خرمدره، قدرت‌الله قربانی، کامیل کریمیان، سجاد
 راعی گلوچه، حمید سرخیلی، حجر اردستانی، دکتر

را می‌توان در موضوعات سیاسی، بین‌المللی یا نظامی
 نیز گنجانده، اما اهمیت موضوع "پایان جنگ" موجب
 تفکیک آن از سایر موضوعات شده است.

در میان مطالب درج‌شده در فصلنامه نگین، "مباحث
 نظامی" با ۲۹۰ مطلب و ۴۳/۸ درصد از کل مطالب،
 بیشترین حجم مطالب را شامل می‌شود و موضوع
 "بسیج" با ۳ عنوان مطلب و ۰/۴ درصد از کل مطالب،
 موضوعی است که کمتر از سایر مطالب به آن پرداخته
 شده است. فراوانی سایر موضوعات به شرح زیر می‌باشد:
 رهبری و دفاع مقدس: ۱۴ عنوان؛ مباحث پایه و
 نظری: ۳۵ عنوان؛ مباحث نظامی جنگ: ۲۹۰ عنوان؛
 مباحث سیاسی و بین‌المللی: ۵۹ عنوان؛ احزاب و
 گروه‌های سیاسی: ۱۴ عنوان؛ مباحث حقوقی: ۱۶
 عنوان؛ مباحث فرهنگی و اجتماعی: ۵۰ عنوان؛
 مباحث اقتصادی: ۱۳ عنوان؛ رژیم بعث و صدام: ۳۱
 عنوان؛ دولت‌ها و جنگ ایران و عراق: ۴۱ عنوان؛
 تاریخ‌نگاری جنگ و ارویان: ۴۵ عنوان؛ فرماندهان و
 شهیدان: ۳۲ عنوان؛ پایان جنگ و قطعنامه ۵۹۸: ۸
 عنوان؛ بسیج: ۳ عنوان؛ و تاریخ شفاهی: ۱۱ عنوان.

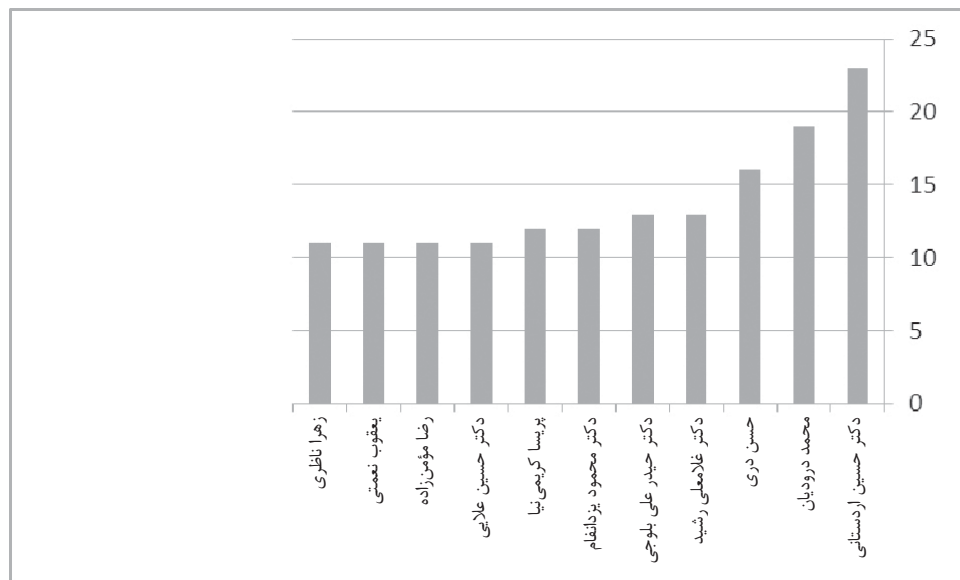
نویسندگان و میزان همکاری آنان با فصلنامه

از ابتدای انتشار فصلنامه نگین/ایران تاکنون، حدود
 ۱۹۰ نویسنده و پژوهشگر با نشریه همکاری داشته‌اند.
 از میان این نویسندگان، دکتر حسین اردستانی با ۲۳
 مطلب و محمد درودیان با ۱۹ مطلب در رتبه اول
 و دوم قرار دارند و حسن درّی با ارائه ۱۶ مطلب،
 جایگاه سوم را به خود اختصاص داده است.

سایر نویسندگان نیز به ترتیب تعداد مطالبی که از
 آنها منتشر شده است عبارت‌اند از:

نویسنده	تعدادمطلب	نویسنده	تعدادمطلب	نویسنده	تعدادمطلب
دکتر حسین اردستانی	۲۳	زهرا ناظری	۱۱	سعید سرمدی	۷
محمد درودیان	۱۹	عبدالمجید حیدری	۹	سید مسعود موسوی	۶
حسن درّی	۱۶	امیر رزاق‌زاده	۹	دکتر محسن رضایی	۶
دکتر غلامعلی رشید	۱۳	مجید مختاری	۹	دکتر فرهاد درویشی	۶
دکتر حیدرعلی بلوچی	۱۳	دکتر حسین یکتا	۸	فرانک جمشیدی	۶
دکتر محمود یزدانفام	۱۲	مهدی خداوردی	۸	صالح رضایی پیش‌رباط	۶
پریسا کریمی‌نیا	۱۲	یدالله ایزدی	۸	مریم اسدی جعفری	۶
دکتر حسین علایی	۱۱	دکتر عبدالله قنبرلو	۷	علیرضا کمره‌ای	۵
رضا مؤمن‌زاده	۱۱	مجید ندف	۷	مختار حسینی	۵
یعقوب نعمتی	۱۱	علیرضا لطف‌الله‌زادگان	۷	علیرضا فرشچی	۵

نویسندگان و میزان همکاری آنان با فصلنامه

محمدحسین جمشیدی، رضا بسطامی، کامران مفید، داوود رنجبر.
 نادر زارع‌زاده، سیدحمزه حسینی، یحیی فوزی، حمید
 فرهادی‌نیا، دکتر هادی نخعی، احمد سلطانی‌نژاد،
 محمداقبر نیکخواه بهرامی، دکتر غلامرضا خسروی،
 افرائیم کارش، محمدجواد اکبرپور بازرگانی، محمد
 محمدپور، حیدرعلی مسعودی، زهرا ابوعلی، صادق
 شفیعی، اصغر منتظرالقائم، مرتضی نورمحمدی و

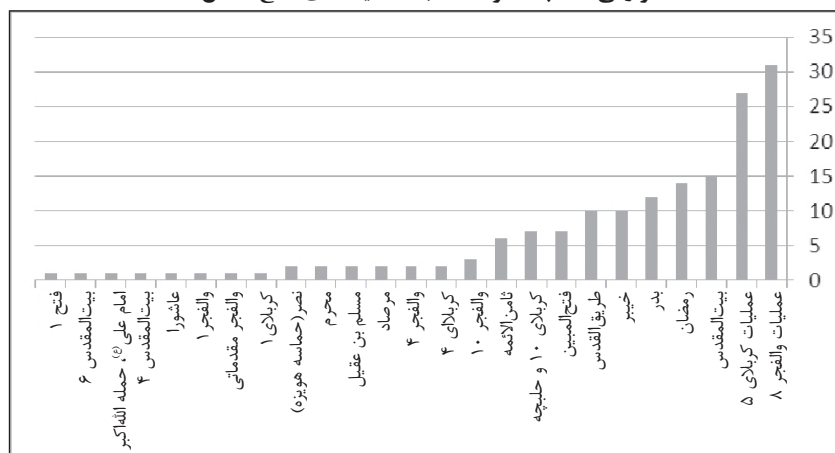
حدود ۱۰۰ نفر از نویسندگان و پژوهشگران نیز
 با انتشار یک مقاله و یا ارائه مشاوره علمی و... با
 فصلنامه نگین ایران همکاری داشته‌اند که در این
 نوشتار، مجال ذکر اسامی آنان نمی‌باشد.
 نام افرادی که بیش از ۴ مطلب از آنان در فصلنامه
 منتشر شده است، در جدول زیر درج شده است.

فراوانی مطالب منتشر شده درباره عملیات‌های دفاع مقدس

عملیات‌ها ۲۴/۳ درصد از کل مطالب فصلنامه و ۲۱/۰۳ درصد از مطالب نظامی را به خود اختصاص داده است. از مجموع ۲۹۰ مطلب نظامی درج شده در فصلنامه، در ۱۶۱ عنوان به عملیات‌های دفاع مقدس پرداخته است. عملیات‌ها به شرح زیر می باشد:

ردیف	نام عملیات	سطح عملیات	فراوانی	درصد فراوانی نسبت به عملیاتها
۱	عملیات والفجر ۸	بزرگ	۳۱	۱۹,۲٪
۲	عملیات کربلای ۵	بزرگ	۲۷	۱۶,۷٪
۳	بیت المقدس	بزرگ	۱۵	۹,۳٪
۴	رمضان	بزرگ	۱۴	۸,۶٪
۵	بدر	بزرگ	۱۲	۷,۴٪
۶	خیبر	بزرگ	۱۰	۶,۲٪
۷	طریق القدس	بزرگ	۱۰	۶,۲٪
۸	فتح المبین	بزرگ	۷	۴,۳٪
۹	کربلای ۱۰ و حلبچه	بزرگ	۷	۴,۳٪
۱۰	ثامن الائمه	بزرگ	۶	۳,۷٪
۱۱	والفجر ۱۰	بزرگ	۳	۱,۸٪
۱۲	کربلای ۴	بزرگ	۲	۱,۲٪
۱۳	والفجر ۴	بزرگ	۲	۱,۲٪
۱۴	مرصاد	بزرگ	۲	۱,۲٪
۱۵	مسلم بن عقیل	متوسط	۲	۱,۲٪
۱۶	محرم	متوسط	۲	۱,۲٪
۱۷	نصر (حماسه هویزه)	بزرگ	۲	۱,۲٪
۱۸	کربلای ۱	بزرگ	۱	۰,۶٪
۱۹	والفجر مقدماتی	بزرگ	۱	۰,۶٪
۲۰	والفجر ۱	بزرگ	۱	۰,۶٪
۲۱	عاشورا	متوسط	۱	۰,۶٪
۲۲	بیت المقدس ۴	متوسط	۱	۰,۶٪
۲۳	امام علی (ع)، حمله الله اکبر	متوسط	۱	۰,۶٪
۲۴	بیت المقدس ۶	متوسط	۱	۰,۶٪
۲۵	فتح ۱	نامنظم	۱	۰,۶٪

فراوانی مطالب منتشر شده درباره عملیات‌های دفاع مقدس

عملیات‌های انجام‌شده در هشت سال دفاع مقدس براساس تقسیم‌بندی‌های انجام‌شده در آثار مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس به ۵ عنوان بزرگ، متوسط، محدود، نامنظم و ایزایی تقسیم می‌شود. به استناد کتاب گزارش کوتاه، در طول هشت سال دفاع مقدس، ۲۵ عملیات بزرگ، ۳۰ عملیات متوسط، ۵۳ عملیات محدود، ۳۳ عملیات نامنظم و ۷۴ عملیات ایزایی انجام شده است.

از میان ۲۵ عملیات بزرگ، فصلنامه نگین/ایران درباره ۱۷ عملیات مطلب منتشر کرده و به ۸ عملیات بزرگ دیگر تاکنون نپرداخته است. عملیات والفجر ۸ با اختصاص ۳۱ عنوان مطلب، بیشترین فراوانی را در میان عملیات‌ها دارد.

فراوانی مطالب منتشرشده درباره

یگان‌های سپاه پاسداران انقلاب اسلامی

براساس تحقیق نگارنده، ۲۸ یگان ارتش جمهوری

اسلامی و ۷۵ یگان دائمی و تعجیلی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و نیز یگان‌هایی از جهاد سازندگی در دفاع مقدس حضور داشته‌اند. فصلنامه نگین/ایران تاکنون به ۱۷ یگان از سپاه پاسداران انقلاب اسلامی پرداخته و مطالبی درباره عملکرد آنها منتشر کرده است.

یگان‌های ۳ صاحب‌الزمان^(ع)، ۴ بعثت، ۵ نصر، ۹ بدر، ۱۱ امیرالمؤمنین^(ع)، ۱۲ قائم^(ع)، ۱۶ قدس، ۱۹ فجر، ۲۱ امام رضا^(ع)، ۳۲ انصارالحسین^(ع)، ۴۴ قمر بنی هاشم^(ع)، ۴۸ فتح و... از جمله یگان‌هایی هستند که درباره آنها مطالبی در فصلنامه درج نشده است.

در جدول زیر نام یگان‌هایی که در نشریه به آنها پرداخته شده و تعداد مطالب مرتبط با هر یگان آمده است:

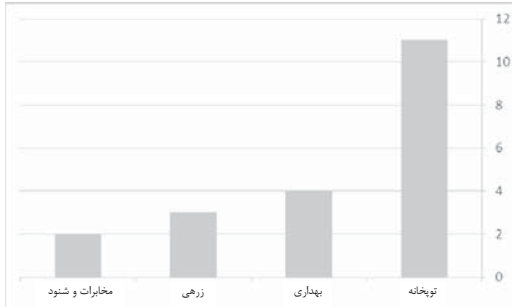
ردیف	نام یگان	فراوانی	درصد فراوانی نسبت به کل یگانها	درصد فراوانی نسبت به کل مطالب
۱	۳۱ عاشورا	۶	٪۱۷/۰۱	٪۰/۰۹
۲	۱۷ علی بن ابی طالب ^(ع)	۴	٪۱۱/۰۴	٪۰/۰۶
۳	۸ نجف اشرف	۳	٪۸/۰۵	٪۰/۰۴۵
۴	۱۴ امام حسین ^(ع)	۳	٪۸/۰۵	٪۰/۰۴۵
۵	۷ ولی عصر ^(ع)	۳	٪۸/۰۵	٪۰/۰۴۵
۶	۲۵ کربلا	۳	٪۸/۰۵	٪۰/۰۴۵
۷	قرارگاه کربلا	۲	٪۵/۰۷	٪۰/۰۳
۸	قرارگاه نجف	۲	٪۵/۰۷	٪۰/۰۳
۹	قرارگاه خاتم‌الانبیاء ^(ص)	۱	٪۲/۰۸	٪۰/۰۱۵
۱۰	قرارگاه فجر	۱	٪۲/۰۸	٪۰/۰۱۵
۱۱	قرارگاه نصر	۱	٪۲/۰۸	٪۰/۰۱۵
۱۲	۲۷ حضرت رسول ^(ص)	۱	٪۲/۰۸	٪۰/۰۱۵
۱۳	۴۱ ثارالله ^(ع)	۱	٪۲/۰۸	٪۰/۰۱۵
۱۴	۵۷ حضرت ابوالفضل ^(ع)	۱	٪۲/۰۸	٪۰/۰۱۵
۱۵	۱۰ سید الشهداء ^(ع)	۱	٪۲/۰۸	٪۰/۰۱۵
۱۶	۳۳ المهدی ^(ع)	۱	٪۲/۰۸	٪۰/۰۱۵
۱۷	۱۸ الغدير	۱	٪۲/۰۸	٪۰/۰۱۵

میزان مطالب منتشر شده در خصوص رسته‌های نظامی و پشتیبانی

رسته‌های نظامی و پشتیبانی همچون توپخانه، موشکی، زرهی، ادوات، بهداری، تعاون، مخابرات، تخریب و... از جمله رسته‌هایی هستند که در جنگ تحمیلی نقش ایفا کرده‌اند. از میان این رسته‌ها، فصلنامه نگین ایران به ۴ رسته‌ی توپخانه، بهداری، زرهی و شنود پرداخته و مطالبی را در خصوص آنها منتشر کرده است.

ردیف	رسته	فراوانی
۱	توپخانه	۱۱
۲	بهداری	۴
۳	زرهی	۳
۴	مخابرات و شنود	۲

فراوانی مطالب منتشر شده در خصوص رسته‌های نظامی و پشتیبانی

مصاحبه‌های منتشر شده در فصلنامه در جدول فوق آمده است:

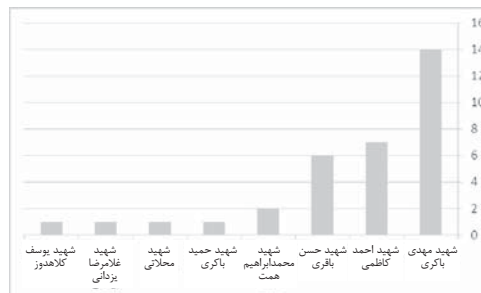
مصاحبه‌های منتشر شده در فصلنامه

گفت‌وگوها و مصاحبه‌های منتشر شده در فصلنامه نگین به دو بخش تقسیم می‌شود: نخست، مصاحبه‌هایی که خبرنگاران فصلنامه و سایت مرکز یا راپیان مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس به‌طور

مطالب منتشر شده درباره فرماندهان شهید دفاع مقدس

بسیج مستضعفین و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در طول سال‌های دفاع مقدس فرماندهان زیادی را در کنار سایر نیروهای مسلح تقدیم اسلام و انقلاب کرده است. شهیدان محمد بروجردی، یوسف کلاهدوز، حسن باقری، عبدالله میثمی، فضل‌الله محلاتی، محمد جهان‌آرا، مجید بقایی، اسماعیل دقایقی، ناصر کاظمی، علیرضا موحد دانش، مهدی باقری، حمید باقری، مهدی زین‌الدین، حسین خرازی، احمد کاظمی، کاظم رستگار، عباس کریمی، محمود کاوه، رضا چراغی، محسن وزوایی، یدالله کلهر، حسن شفیع‌زاده، غلامرضا یزدانی و دیگر شهیدان بزرگوار که از ذهن نگارنده دور مانده‌اند، از جمله فرماندهان شهید سپاه پاسداران می‌باشند. در فصلنامه نگین/ایران درباره هشت نفر از این شهیدان بزرگوار مطالبی منتشر شده است. نام شهدای بزرگوار و تعداد مطالب منتشر شده درباره آنان در جدول زیر ذکر شده است:

ردیف	نام شهید	فراوانی
۱	شهید مهدی باقری	۱۴
۲	شهید احمد کاظمی	۷
۳	شهید حسن باقری	۶
۴	شهید محمدابراهیم همت	۲
۵	شهید حمید باقری	۱
۶	شهید محلاتی	۱
۷	شهید غلامرضا یزدانی	۱
۸	شهید یوسف کلاهدوز	۱

اهمیت دارد. از این‌رو نگارنده، منابع مورد استفاده نویسندگان فصلنامه را به انواع زیر دسته‌بندی کرده و میزان ارجاع به هر منبع را مشخص کرده است.

الف) میزان ارجاعات به منابع مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس

ارجاعات نویسندگان فصلنامه نگین ایران به منابع مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس ۲۶۹۲ مورد بوده است. از این تعداد، ۱۷۶۰ ارجاع مربوط به اسناد آرشیوی مرکز، ۱۶۴ ارجاع مربوط به شماره‌های قبلی فصلنامه نگین، ۱۲۹ ارجاع مربوط به روزشمارهای جنگ ایران و عراق و ۲۰ ارجاع مربوط به ماهنامه نگاه بوده است. میزان ارجاع به سایر کتب مرکز ۶۱۹ مورد

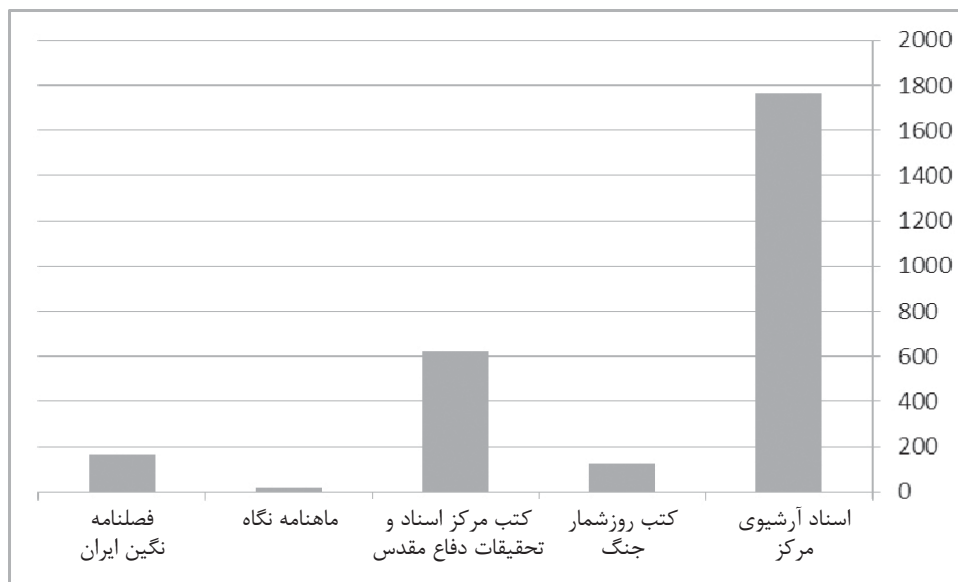
اختصاصی ترتیب داده‌اند و در فصلنامه منتشر شده است؛ دوم، مصاحبه‌هایی که باتوجه به ارتباط موضوعی آن با فصلنامه، از نشریات، روزنامه‌ها و سایت‌های اینترنتی استخراج شده و در فصلنامه به چاپ رسیده است. برخی از این مصاحبه‌ها در دوران دفاع مقدس و برخی نیز پس از جنگ تحمیلی انجام شده است. مصاحبه‌های منتشرشده در فصلنامه در جدول زیر آمده است:

میزان ارجاعات نویسندگان به منابع و مآخذ

دانستن این که نویسندگان فصلنامه نگین ایران در نوشته‌های خود از چه منابع و مآخذی استفاده کرده‌اند و هر منبع چه میزان ارجاع داشته است، برای خوانندگان و مخاطبان فصلنامه دارای

نام و نام خانوادگی مصاحبه‌شونده	فراوانی	نام و نام خانوادگی مصاحبه‌شونده	فراوانی
سردار دکتر محسن رضایی	۴	مصطفی مولوی	۱
حجت‌الاسلام هاشمی رفسنجانی	۲	کاوه بیات	۱
امیر علی شمخانی	۲	سید محمد باقرزاده	۱
سردار دکتر غلامعلی رشید	۲	اکبر طاهری	۱
سردار محمدعلی (عزیز) جعفری	۲	دکتر رضا داوری اردکانی	۱
سردار دکتر حسین علایی	۲	محسن رخصت‌طلب	۱
احمد غلامپور	۲	دکتر چگینی‌زاده و دکتر زهرانی	۱
محمد درودیان	۲	دکتر کاشی	۱
سردار دکتر سید یحیی (رحیم) صفوی	۱	سردار حمید سرخیلی	۱
امیر حسنی سعدی	۱	نصرالله صمدزاده	۱
آیت‌الله موسوی اردبیلی	۱	سردار یزدان مؤیدی‌نیا	۱
سردار قاسم سلیمانی	۱	دکتر علی خرم	۱
امیر رزاق‌زاده	۱	راویان جنگ	۱
شهید علی هاشمی	۱	پرستاران جنگ	۱
مرتضی سرهنگی و هدایت‌الله بهبودی	۱	صدام حسین	۱
شهید حمید باکری و سید مهدی حسینی	۱	سرتیپ رعد حمدانی	۱
شهید مهدی باکری و سرهنگ یوسف عبادت	۱	صلاح عمر علی	۱

- بوده است. از میان کتاب های مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس بیشترین ارجاعات به کتب زیر می باشد:
۱. سیری در جنگ ایران و عراق (پایان جنگ): محمد درودیان ۷۰ ارجاع
۲. سیری در جنگ ایران و عراق (آغاز تا پایان): محمد درودیان ۵۵ ارجاع
۳. تجزیه و تحلیل جنگ ایران و عراق (تنبیه متجاوز): حسین اردستانی ۵۴ ارجاع
۴. روز شمار جنگ ایران و عراق (ج ۱۰): مهدی انصاری، حسین یکتا ۴۷ ارجاع
۵. نبرد شرق بصره - محمد درودیان ۳۲ ارجاع
۶. آیات کلام ا... مجید ۲۶ ارجاع
۷. بررسی اختلافات مرزی ایران و عراق: اصغر جعفری ولدانی ۲۴ ارجاع
۸. سیری در جنگ ایران و عراق (از خرمشهر تا فاو): محمد درودیان ۲۴ ارجاع
- ب) میزان ارجاعات به کتابها**
- سه کتاب یاد شده علاوه بر این که در میان کتاب های مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس بیشترین ارجاع را داشته است، در میان کل کتاب های ارجاع داده شده نیز بیشترین ارجاع را به خود اختصاص داده اند. ۱۱ کتاب زیر به ترتیب بیشترین ارجاع را داشته اند:
- ج) میزان ارجاع به روزنامه ها و نشریات**
- نویسندگان ۵۰ شماره فصلنامه نگین در نوشته های

خود به ۲۱ روزنامه کثیرالتشعار و حدود ۲۵ عصر ایران، جماران، مشرق، اخبار روز و راسخون نشریه ارجاع داده و آنها را منبع پژوهش خود قرار داده‌اند. از جمله این سایت‌ها می‌باشند. (۵) میزان ارجاع به اشخاص روزنامه‌های کیهان، اطلاعات و جمهوری اسلامی به ترتیب ۲۰۵، ۱۷۶ و ۱۱۰ بار به عنوان منبع نویسندگان فصلنامه مورد استفاده قرار گرفته و در میان روزنامه‌ها بیشترین ارجاع را به آنها داده شده است.

میزان استقبال مخاطبین از مطالب فصلنامه

(در تارنمای این نشریه)

نیازسنجی و تعیین اولویت‌های پژوهشی در هر پروژه تحقیقاتی از اهمیت بسزایی برخوردار بوده و ضرورتی انکارناپذیر برای ارتقای اثربخشی پژوهش‌ها می‌باشد.

برای نیازسنجی پژوهشی روش‌های گوناگونی همچون روش تقاضامحور، روش عرضه محور، روش آسیب‌شناختی (حل مسئله) و ... مورد استفاده قرار می‌گیرد. هر کدام از این روش‌ها دارای مزایا و محدودیت‌هایی می‌باشند، از این‌رو روش ترکیبی و استفاده همزمان از چند روش اثربخش‌تر از روش‌های تفکیکی می‌باشد.

(میزان ارجاع به خبرگزاری‌ها و سایت‌ها)

ایسنا، ایلنا، مهر، فارس، کتاب، سپاه، رسا و خبرگزاری جمهوری اسلامی، خبرگزاری‌های داخلی هستند که نویسندگان فصلنامه به آنها ارجاع داده‌اند. خبرگزاری‌های جمهوری اسلامی، فارس و مهر به ترتیب ۱۹۹، ۴۸ و ۱۷ بار به عنوان منبع مورد استفاده قرار گرفته و در میان خبرگزاری‌های داخلی بیشترین ارجاع داشته‌اند. در کنار خبرگزاری‌ها، ۱۰ سایت خبری و غیرخبری نیز به عنوان منبع تحقیق نویسندگان مورد استفاده قرار گرفته‌اند و ۲۴ بار به آنها استناد شده است. سایت‌های بازتاب، تابناک،

نام نویسنده	تعداد آثار نویسنده	تعداد ارجاع	نام نویسنده	تعداد آثار نویسنده	تعداد ارجاع
محمد درودیان	۲۲	۳۰۳	محسن رضایی	۱۷	۲۳
امام خمینی	۷	۱۷۹	اکبر هاشمی رفسنجانی	۱۳	۲۱
حسین اردستانی	۹	۹۲	فرهاد درویشی	۴	۲۱
محمود یزدانفام	۱۰	۶۰	مقام معظم رهبری	۵	۲۰
اصغر جعفری ولدانی	۶	۵۸	یحیی فوزی	۸	۱۹
منوچهر پارسادوست	۸	۴۸	حمیرا مشیرزاده	۵	۱۷
حسین یکتا	۸	۴۱	منوچهر محمدی	۴	۱۵
حسین علایی	۸	۳۱	مرتضی مطهری	۳	۳

رویکرد تقاضامحور در نیازسنجی پژوهشی روشی است که هدف آن اولویت دادن به پژوهش‌هایی است که از سوی مخاطبان مورد استقبال بیشتری قرار گرفته است. در این نوشته بر اساس رویکرد تقاضامحور، میزان استقبال مخاطبین فصلنامه نگین را از هر کدام از مطالب منتشر شده در فصلنامه مورد ارزیابی کمی قرار داده‌ایم. برای انجام این ارزیابی به سایت فصلنامه مراجعه شده و تعداد بازدید مخاطبین از هر کدام از مطالب مورد شمارش قرار گرفته است. از آنجائی که سایت فصلنامه جدیداً راه‌اندازی شده و مطالب پنجاه شماره فصلنامه به یکباره در سایت بارگذاری شده است، تقدم و تأخر انتشار شماره‌های فصلنامه، در میزان بازدید مخاطبین از مطالب فصلنامه و سایت بدون تأثیر خواهد بود. نتیجه بررسی بازدید مخاطبین از ۶۳۹ عنوان مطلب منتشر شده از ۵۰ شماره فصلنامه نگین، تا زمان انتشار این شماره از فصلنامه بدین ترتیب می‌باشد:

۶۰ عنوان مطلب کمتر از ۵۰۰ بازدیدکننده داشته است.

۳۸۳ عنوان مطلب بین ۵۰۰ تا ۱۰۰۰ بازدیدکننده داشته است.

۱۵۱ عنوان مطلب بین ۱۰۰۰ تا ۲۰۰۰ بازدیدکننده داشته است.

۳۴ عنوان مطلب بین ۲۰۰۰ تا ۳۰۰۰ بازدیدکننده داشته است.

۶ عنوان مطلب بین ۳۰۰۰ تا ۴۰۰۰ بازدیدکننده داشته است.

۳ عنوان مطلب بین ۴۰۰۰ تا ۵۰۰۰ بازدیدکننده داشته است.

۱ عنوان مطلب بین ۶۰۰۰ تا ۷۰۰۰ بازدیدکننده داشته است.

۱ عنوان مطلب نیز دارای ۱۴۷۵۱ بازدیدکننده بوده است.

عنوان‌های مطالبی که بیش از ۳۰۰۰ بازدید کننده داشته است به شرح جدول زیر می‌باشد:

تحلیل محتوای کمی فصلنامه تخصصی نگین ایران
شماره‌های ۱ تا ۵۰

ردیف	عنوان مطلب	نویسنده	شماره فصلنامه	تعداد مشاهده	تعداد داندلود
۱	علل وقوع جنگ ایران و عراق	جک اس لوی/مایک فروئلیچ ترجمه: یعقوب نعمتی وروجنی	۳۷	۱۴۷۵۱	۲۱۰۲
۲	سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در جنگ تحمیلی	یعقوب نعمتی وروجنی	۴۱	۶۶۴۹	۱۳۲۲
۳	تبیین موقعیت ژئوپلتیک ایران	عبدالوهاب خوجم لی	۴۴	۶۵۷۲	۲۰۹۳
۴	بررسی نقش و تحولات سرمایه اجتماعی جامعه ایران در دوران دفاع مقدس	مصطفی کریمی	۳۵	۶۴۵۴	۱۱۷۶
۵	معرفی کتاب: کندوکاوی درباره کتاب دا	دکتر عباس خلجی	۳۲	۴۶۶۱	۵۵۰
۶	معرفی و نقد کتاب: هواپیمای اف ۴ ایران در جنگ تحمیلی	دکتر محمود یزدانفام	۳۰	۴۴۷۱	۳۸۷
۷	سیر تحول بیمارستان صحرائی در جنگ تحمیلی	امیر هوشنگ طهماسبی پور	۴۵	۴۳۰۷	۱۰۱۱
۸	مشارکت سیاسی زنان در جنگ ایران و عراق	دکتر فرهاد درویشی اعظم امامی	۳۲	۳۹۸۵	۸۹۳
۹	گفتگو با سردار سرلشکر غلامعلی رشید درباره عملیات خیبر	دکتر حسین اردستانی	۴۳	۳۹۲۵	۷۴۱
۱۰	بررسی آثار و تبعات جنگ شهرها در ایران	زهرا رحیمی	۳۱	۳۷۶۳	۸۲۲
۱۱	تحلیلی بر میزان کمک‌های مالی - تسلیحاتی منطقه ای و فرامنطقه‌ای به عراق در جنگ تحمیلی علیه ایران	دکتر روح‌ا... قادری کنگاوری	۳۲	۳۴۸۲	۷۹۷
۱۲	معرفی و نقد کتاب: گسترش سلاح‌های هسته‌ای و جنگ در خاورمیانه، رقابتی راهبردی	دکتر محمود یزدانفام	۳۱	۳۳۰۴	۴۸۹
۱۳	نگاهی اجمالی به مهم‌ترین تحولات روابط ایران و امریکا	رضا مؤمن زاده	۱۰	۳۱۷۱	۴۸۵